

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
U VELIKOJ GORICI

Broj: A-153/05
Velika Gorica, 11. listopada 2005.

Na broj: A-392/05

BILJEŠKA

o Prvom europskom seminaru za europske suce i tužitelje: „Aktualna pitanja u svezi s genetikom i sudovima“, Italija, 07.- 10. rujna 2005. godine

U organizaciji Europske mreže za istraživanje života, zdravlja i sudove (ENLSC) Sveučilišta u Paviji, Italija, održan je od 07. do 10. rujna 2005. godine Prvi europski seminar za europske suce i tužitelje na temu „Aktualna pitanja u svezi s genetikom i sudovima“.

Europska mreža za istraživanje života, zdravlja i sudove s privremenim sjedištem na Sveučilištu Pavia ustrojena je s namjerom poticanja dijaloga između znanosti i prava.

Na seminaru su sudjelovali predstavnici sudova i državnih odvjetništava različitih država svijeta: Italije, Francuske, Španjolske, Izraela, SAD-a, Albanije, Nizozemske, Rumunjske, Malte, Portugala, Čilea, Slovenije, Srbije i Crne Gore, Poljske, Bosne i Hercegovine, a Republika Hrvatska sudjelovala je u radu putem svojeg predstavnika iz državnog odvjetništva, Diane Kovačević-Remenarić, zamjenice Županijskog državnog odvjetnika iz Velike Gorice.

Europska mreža za istraživanje života, zdravlja i sudove s privremenim sjedištem na Sveučilištu Pavia, Italija ustrojena je s namjerom poticanja dijaloga između znanosti i prava te je stoga **cilj seminara** bio:

- upoznati suce i tužitelje s osnovama genetike,
- otvoriti pitanja koja proizlaze iz interakcije zakona, znanosti i etike.

Seminar je organiziran u formi prezentacija, pravnih radionica, te rada u laboratoriju.

Prvi europski seminar za europske suce i tužitelje otvorio je pozdravnim govorom profesor Virginio Rognoni, predsjednik Glavnog sudbenog vijeća Italije,.

Prvog dana seminara u uvodnim predavanjima gospodina Amadea Santosuosso, predsjednika Europske mreže za istraživanje života, zdravlja i sudove i

gospodina Carla Alberta Redi, direktora iste institucije prezentirane su teme: „Istraživanje života i pravo:fascinantna interakcija“ te „Aktualnosti iz bioloških znanosti“.

U poslijepodnevnom dijelu seminara sudionici su posjetili laboratorij gdje su dobili osnovne informacije o biologiji i genetici te osobno sudjelovali, uz nadzor stručnjaka, u jednostavnijim rutinskim histološkim i citološkim tehnikama.

U večernjim satima organizirana je radionica s medijima.

Drugog dana seminara usmjerena je pozornost na **bio-banke**.

Sudionici su dobili informacije o trenutačnoj situaciji u svijetu vezano za postojanje banaka podataka kako medicinskih tako i genetičkih. Između ostalog prezentiran je podatak da bio-banka Velike Britanije sadrži 500 000 uzoraka krvi raznih osoba. Prezentiran je i zakon koji je usvojen na Islandu 1998. godine pod nazivom: „Code genetics“ koji regulira mogućnost spremanja genetičkih podataka obitelji (genetičko stablo) u javnu bazu podataka. Među sudionicima razvila se polemika vezano za činjenicu da se javna baza podataka nalazi u privatnom vlasništvu.

Također su prezentirana i dva sudska slučaja i to predmet Vrhovnog suda Islanda u kojem je donesena presuda po tužbi kćerke čiji otac je za života dozvolio prijenos svojih podataka iz bolnice u javnu bazu podataka, a koja se protivila dostavi istih obrazlažući to pravom na zaštitu svojih osobnih podataka, s obzirom da genetički podaci njezinog oca sadrže i njezine osobne podatke. Sud je ovom zahtjevu udovoljio.

Drugi slučaj odnosi se na predmet Upravnog suda Veneta (Italija), tzv. „Glaukom slučaj“, a radi se o parnici po tužbi kćerke protiv zdravstvene ustanove sa zahtjevom za uvid u genetičke podatke oca koji je umro od glaukoma, s obzirom da se radi o bolesti koja se može naslijediti. U konkretnom slučaju sud se prilikom donošenja odluke rukovodio načelom jačeg interesa pa je ustvrdio da je jači interes kćeri da zaštiti svoje zdravlje nego interes bolnice da očuva privatnost podataka oca.

U poslijepodnevnom dijelu seminara kroz rad u laboratoriju sudionici su dobili osnovne informacije o genomskim tehnikama te osobno prakticirali ekstrakciju DNK svakog sudionika iz oralnih stanica epitela pomoću PCR reakcije.

Trećeg dana seminara koji je obrađivao pitanja **zaštite intelektualnog vlasništva** prezentiran je tzv. „slučaj oncomousa“ ili slučaj onkomiša. Radi se o tipu laboratorijskog miša, genetički modificiranom na način da nosi kancerogene stanice koji je u SAD-u patentiran kao izum, odnosno zaštićen kao intelektualno vlasništvo. Vezano za prezentaciju ovog slučaja među sudionicima seminara razvila se vruća diskusija s obzirom da je većina sudionika bila iznenađena mogućnošću patentiranja određene forme života. Diskusija se razvijala u pravcu pitanja gdje je granica između nižih formi života koje je u praksi nekih država moguće patentirati i viših formi života, te da li je uopće moguće postaviti granice naučnim istraživanjima.

U poslijepodnevnom radu seminara u laboratoriju je priređena praktična demonstracija rada forenzičara u predistražnom postupku pod nazivom „S mjesta zločina u laboratorij“.

Posljednjeg dana seminara kroz pravnu radionicu usmjerena je pozornost na **DNA tehnike i kazneno pravo**, a kao uvod u diskusiju prezentiran je „Slučaj Dobbiaco“. Radi se o kaznenom predmetu protiv počinitelja kaznenog djela ubojstva koje je izvršeno u malom mjestu Dobbiaco u Italiji. Počinitelj kaznenog djela otkriven je uz pomoć biološkog traga ostavljenog na mjestu zločina iz kojeg je izuzet DNA. Počinitelj je otkriven na način da je policija po principu dragovoljnosti od svih mještana izuzela uzorak sline, te nakon DNA testiranja utvrdila da jedan dio DNA profila ubojice odgovara profilu jednog davatelja sline. Kriminalistička obrada ukazivala je da bi počinitelj mogao biti sin davatelja koji u trenutku testiranja mještana nije bio u mjestu niti je bio evidentirana osoba, a nakon što je pozvan, prilikom ispitivanja priznao je izvršenje djela.

Za zaključiti je da značajno napredovanje u spoznajama o genetici otvara brojna pitanja vezana za etičke, društvene i pravne implikacije naučnih dostignuća na ovom polju.

Naučna istraživanja se ne mogu zaustaviti pa tako niti genetička istraživanja, potrebno je što prije utvrditi pravila.

Sastavila:

ZAMJENICA
ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA
U VELIKOJ GORICI
Diana Kovačević Remenarić